

Od nevedomosti k bezcitnosti

Ak neurobíme opatrenia v systéme dôchodkového zabezpečenia, čakajú dôchodcov po roku 2025 vážne problémy. Postihnú už časť dnešných čerstvých päťdesiatnikov, výrazne väčšinu mladších a ešte nenarodených. Pokoj, ktorý v tejto súvislosti vládne na príslušnom ministerstve veru nesvedčí o súcite jeho vedenia s budúcimi babičkami, deduškami, či dnešnými detičkami (používajúc obľúbený spôsob vyjadrovania pani ministerky). Je možné, že spočiatku si šéfka rezortu práce naozaj neuvedomovala, čo je ďaleko najdôležitejším problémom, ktorý má riešiť. V správe veľkej spoločnosti (napríklad krajiny), sa to stáva aj ľuďom s dobrým úmyslom. Sú zvyknutí vidieť a riešiť iba problémy, na ktoré si môžu „siahnúť“, problémy malých spoločností (rodinka, dedinka, skupinka). Nedokážu pochopiť, prečo napríklad nevytláčime viac peňazí, keď ich ľudia v núdzi tak veľmi potrebujú. Myslia si, že tí, ktorí držia infláciu na nízkej úrovni jednoducho nemajú súcit s chudobnými a chorými. Oni (dobráci) pritom vedia ako sa ľuďom žije ťažko a chcú pomáhať, veria, že sú tu predsa pre ľudí, že majú sociálne cítenie. Dobrý úmysel sa ale realizuje v malej spoločnosti inak než vo veľkej. Stane sa preto, že v mene dobra natlačí nejaká vláda „dost“ peňazí pre všetkých, zadlží krajinu, neodkladá na horšie časy, či minie úspory budúcich generácií. Následky sú zdrvivúce, ľudských tragédií je oveľa viac, než v stabilnej ekonomike s nízkou infláciou. Ak je diagnóza problému takáto, teda, ak robíme chybné makroekonomické kroky v dobrom úmysle a z nevedomosti, spočíva liečba v príprave kvalitnej analýzy dlhodobého vývoja verejných financií a v osвете, aj v obetavej ochote odborníkov „donekonečna“ vysvetľovať podstatu problému a to aj na úkor vlastnej obľúbenosti. Vláda musí zrátať, ako v horizonte desiatok rokov dopadne na verejné financie napríklad starnutie obyvateľstva, spomalenie hospodárskeho rastu, obrovské investičné akcie (diaľnice, elektrárne, spätné odkúpenie bývalých štátnych podnikov) a súčasne zrozumiteľne informovať spoločnosť tak, aby sme si dokázali vybrať riešenie zodpovedné aj voči strednej a mladšej generácii. Dnes sa však už zdá, že problém Viery Tomanovej je v inom. Pani ministerka práce má dostatok informácií o budúcom vývoji spoločnosti, má k dispozícii demografické aj ekonomické prognózy. Musí vedieť, aké problémy na nás čakajú už o necelých dvadsiť rokov a ona nielenže nekoná, dokonca informácie verejnosti zamlčuje a prekrúca ich. Takto už dobrý úmysel kombinovaný s nevedomosťou veru nevyzerá. Takto vyzerá bezohľadnosť a bezcitnosť. Bezohľadnosť a bezcitnosť voči budúcim babičkám, deduškám, dnešnej mládeži a deťúrencom vrátane sirôtok. Od nikoho, teda ani od politikov, nemá význam žiadať aby ignoroval vlastné záujmy. Naša kultúra sa však ukazuje ako dlhodobo úspešná aj preto, lebo sme sa naučili rešpektovať a vymáhať konanie, ktoré berie ohľad aj na budúce generácie, aj na tých, ktorých veľmi nepočuť, ktorých takmer nevidno. V súčasnosti je pre budúcnosť našej krajiny len málo takých dôležitých vecí ako zvýšenie udržateľnosti systému dôchodkového zabezpečenia. Možno, že Viera Tomanová kedysi tento problém nevidela. Dnes je jasné, že ho vidieť nechce.

Eugen Jurzyca
INEKO
marec 2008